

La solidaritat, un actiu de país?

Josep DURÓ i VIDAL

Antigament a Andorra la solidaritat era un bé necessari. En ser un país bàsicament posicionat en el sector primari, sense l'ajuda dels uns i els altres el dibuix d'aquest país no hagués estat el mateix. Il·lustrem-ho amb un exemple d'època.

A causa de les grans diferències d'alçades d'unes poblacions a les altres, l'herba creixia molt més aviat a les parròquies baixes que a les altes. Així, el que es feia durant l'època de la dallada era que els habitants de les parròquies altes baixaven primer a Sant Julià de Lòria i Andorra la Vella per ajudar-los, i al cap d'un parell de setmanes, quan l'herba estava a punt, eren els de les parròquies baixes els que pujaven a les altes per ajudar a dallar. D'exemples com aquest, ben entès, n'hi ha molts més, però il·lustra amb una imatge el que era la solidaritat a les nostres Valls.

Però la solidaritat en definitiva, com l'entendem, com la definim a dia d'avui? Bàsicament per no estendre'ns en definicions complexes, la solidaritat és una *ajuda mútua*. Sobretot, no hem de caure en l'error que és un dret o una obligació dins el complicat entramat de la nostra societat i ni, sobretot, creure que és un acte de caritat o benevolència.

Caritat és un concepte profundament arrelat a l'Església i en què el que ajuda se sent responsable de l'altre i de la seva situació. De fet, hi ha quelcom de més profund, que és la compassió. Dit això molt breument, no hem de confondre la caritat amb la solidaritat.

Per visualitzar-ne millor la definició en els nostres temps, l'entramat de les societats –i aquest podria ser ben bé un gran tema de discussió– ha canviat moltíssim els últims setanta anys. De fet, des de la creació de la societat del benestar, també ha canviat com actuem solidàriament. Així doncs, de la mateixa manera que una societat és dinàmica, també ho és la solidaritat.

Aquest valor té un abast immens que va molt més enllà de l'ajuda, és un valor que mou persones d'arreu per intentar compensar les injustícies socials. Un valor que busca afavorir els més vulnerables. Veiem que de mica en mica, el profund concepte de solidaritat, tot i que és sempre ajudar-se mútuament, va canviant i adaptant-se amb el temps.

El que *de facto* crea unes arrels sòlides i profundes en una societat són precisament els valors. Com hem dit abans, la societat és dinàmica, la solidaritat també i els valors igualment. Les accions solidàries

avui dia es canalitzen sobretot en el voluntariat, ONG o clubs socials, entre d'altres. I aquesta és la raó per la qual ens veiem obligats a definir dos tipus principals de solidaritat: la solidaritat individual i la solidaritat col·lectiva.

Quina diferència hi ha entre les dues?

La individual és aquella presa per iniciativa pròpia, quan hom té una sensibilitat molt precisa envers alguna causa en particular i pren la decisió d'ajudar per aquella causa. El voluntariat de les entitats com Càritas, la Creu Roja, els voluntaris de l'hospital... és un clar exemple de solidaritat individual, en què els voluntaris donen el seu temps per ajudar sense esperar cap compensació econòmica. Tanmateix, el fet de donar diners o béns materials per una causa a títol individual també n'és un exemple.

La solidaritat col·lectiva és quan s'organitzen activitats per ajudar en una causa. Els concerts solidaris, les curses pel càncer, l'esclerosi múltiple, la distròfia muscular; les donacions de sang, el Dia del voluntariat són esdeveniments organitzats de manera que les persones s'afegeixin de manera col·lectiva a la solidaritat.

En aquest tipus de solidaritat també incloem aquelles entitats com Lions Club o Rotary Club, i moltes altres, que fan accions solidàries per la seva comunitat. Per exemple, l'eradicació a escala mundial de la poliomielitis per part del Rotary Club International és un gran exemple de solidaritat col·lectiva.

I una pregunta, que de vegades ens fem, com neix o sorgeix la solidaritat? Antigament la solidaritat era pràcticament òbvia, com en l'exemple que hem donat al principi, però avui com es fa palesa? Es necessita tota una xarxa de comunicació per fer arribar el missatge que hom vol transmetre.

Abans ja hem dit que la societat i les necessitats han canviat, i la forma de veure la solidaritat també. Cal una notícia, cal una imatge, cal un missatge molt precís perquè surti de nosaltres aquest sentiment d'ajuda envers una vulnerabilitat. Molt sovint cal veure una catàstrofe als mitjans de comunicació perquè donem uns diners o ens involucrem en un voluntariat.

La solidaritat, com si també fos pitagòrica, es mesura amb números. El Govern d'Andorra destina un 0,17% del pressupost general a accions solidàries (subvencions a ONG, cooperació internacional, ajuda humanitària...) i les famílies andorranes, un 0,04% dels seus guanys a donacions i a l'Església. De fet, si comparem la mitjana europea amb l'andorrana, estem una mica per sota, però cal remarcar que quan hi ha una gran catàstrofe, el poble andorrà s'aboca a donar, amb un dels percentatges més alts d'Europa. Un clar exemple va ser el tsunami del 2006, en què Andorra va ser el país que més va donar per càpita.

I finalment, com a conclusió, penso que ja estem en disposició de contestar la pregunta de la nostra xerrada. És la solidaritat un actiu de país?

Efectivament, amb tot el que hem comentat fins ara, la solidaritat és un gran actiu de país. Fins i tot, l'ONU valora els països per les seves accions solidàries, fins al punt que convida tots els països a destinar el 7% del pressupost general a ajudes. Només Noruega s'apropa a aquest número aparentment infranquejable.

La nostra solidaritat, nosaltres, les persones que podem ser solidàries podem fer del nostre país un gran país. No hem de permetre que l'individualisme triomfi, com predicava Kierkegaard. Hem d'esforçar-nos a donar una molt bona educació als fills, hem de lluitar per tenir polítiques de conscienciació, hem de ser persones amb voluntat d'ajudar. No estem sols!

Josep Duró i Vidal,

doctor en optometria i òptic diplomad, president de la Creu Roja Andorrana